

Handläggare
Tove Heder
Telefon: 08-50814367

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd 2023-04-20

Remiss av reviderade riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks- och beroendeproblem

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2023/141

Förvaltningens förslag till beslut

1. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Stockholms stads nuvarande riktlinjer vuxna med missbruks-/beroendeproblem antogs av kommunfullmäktige 2011 och uppdaterades 2013.

Socialförvaltningen har efter uppmärksammat behov reviderat och uppdaterat nuvarande riktlinjer. De reviderade riktlinjerna har skickats på remiss till stadsledningskontoret samt stadens 13 stadsdelsförvaltningar för yttrande.

Jämfört med de nu gällande riktlinjerna har de reviderade riktlinjernas disposition ändrats och nya avsnitt lagts till för att förtydliga handlägningsförfarandet. Texter har även uppdaterats inom flera områden, bland annat till följd av förändrad lagstiftning.

Förvaltningen ställer sig positiv till de tillägg, förtydliganden samt uppdateringar som gjorts och anser att de är förenliga med aktuellt regelverk.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Stockholms stads nuvarande riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna personer med missbruks-/beroendeproblem antogs av kommunfullmäktige 2011 och uppdaterades 2013.

Socialförvaltningen har sett behov av att revidera och uppdatera nuvarande riktlinjer och har därför i samarbete med

stadsledningskontorets social- och skoljuridiska enhet och en arbetsgrupp från stadsdelsförvaltningarna reviderat riktlinjerna.

Socialnämnden godkände de reviderade riktlinjerna 24 januari 2023 och överlämnade det till kommunstyrelsen för beslut.

Kommunstyrelsen har skickat de reviderade riktlinjerna på remiss till stadsledningskontoret samt stadens 13 stadsdelsförvaltningar för yttrande.

Yttrandet ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast 2 maj 2023.

Ärendet

De reviderade riktlinjerna vänder sig till handläggare och chefer i staden som handlägger ärenden rörande vuxna personer med missbruks- och beroendeproblematik.

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och likställighet i staden när det gäller utredning, bedömning och tillgång till de insatser som socialtjänsten erbjuder personer med missbruk och beroende.

Jämfört med de nu gällande riktlinjerna har de reviderade riktlinjernas disposition ändrats och nya avsnitt lagts till för att förtydliga handlägningsförfarandet. Texter har även uppdaterats inom flera områden, bland annat till följd av förändrad lagstiftning.

Följande delar har tillkommit i de reviderade riktlinjerna:

- *Allmänna utgångspunkter*
Ett avsnitt med Allmänna utgångspunkter har lagts till vilket beskriver en sammanhållen socialtjänst, vetenskap och beprövad erfarenhet/evidensbaserad praktik, brukarinflytande, delaktighet och tillgänglighet, motiverande samtal, återhämtningsperspektiv, våld i nära relationer, sex mot ersättning, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, mänskliga rättigheter, jämställdhet och jämställdhetsintegrering, HBTQI, barnets rätt, föräldrastöd och våldsbejakande extremism.
- *Anhöriga*
Information om stöd till anhöriga har uppdaterats och återfinns i de uppdaterade riktlinjerna i ett eget avsnitt *Anhöriga*. I avsnittet beskrivs stöd till anhöriga och anhörigperspektiv, anhöriga till personer med missbruk och beroende och barn som anhöriga.

- *Ansvarsfördelning*
Information om ansvarsfördelningen inom staden och samverkan har tillkommit i riktlinjernas inledning. Ett avsnitt om ansvarsfördelningen mellan kommuner och stadsdelsnämnder har också tillkommit.
- *Lagstiftning*
I avsnittet Lagstiftning har texterna om socialtjänstlagen (SoL), lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), lex Sarah och offentlighets- och sekretesslagen (OSL) uppdaterats.

Text om lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (LUS), och samordnad individuell plan (SIP) har lagts till.

- *Särskilda grupper och definitioner*
Avsnittet särskilda grupper inom målgruppen har uppdaterats och texter om äldre med missbruk och beroende samt avhoppare och sociala insatsgrupper (SIG) lagts till.

Ett avsnitt med definitioner av missbruk, skadligt bruk och beroende har lagts till.

- *Övriga tillägg*
Övriga texter som lagts till i de reviderade riktlinjerna rör bland annat kommunikering av utredning, avtal, manual för sociala system, insatser, gallring, LOB, budget- och skuldrådgivning och ställföreträdare.

Vidare har de reviderade riktlinjerna även förtydligats och uppdaterats inom följande områden.

- *Disposition*
För att underlätta för läsaren att hitta fördjupad information har strukturen för riktlinjerna ändrats och i den reviderade upplagan finns tydligare hänvisningar till relevanta stöd och styrdokument.
- *Handläggning*
I de reviderade riktlinjerna har avsnitten om utredning och behovsbedömning, beslut samt dokumentation och uppföljning uppdaterats och förtydligats.

- *Insatser*

I de reviderade riktlinjerna har texter om insatser liksom insatser i samverkan med sjukvård och kriminalvård uppdaterats. Även avsnittet om uppsökande arbete och tidiga insatser har uppdaterats och förtydligats.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen Social omsorg vuxen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning välkomnar de reviderade riktlinjerna för handläggning av ärenden gällande vuxna personer med missbruks-/ beroendeproblem. Förvaltningen ställer sig positiv till de tillägg, förtydliganden samt uppdateringar som gjorts och anser att de är förenliga med aktuellt regelverk.

Vidare ser förvaltningen positivt på att de reviderade riktlinjerna förtydligat och utvidgat skrivelserna avseende anhöriga, anhörigperspektivet och barn som anhöriga vilket går i linje med förvaltningens ambition att arbeta för ett stärkt barn och familjeperspektiv inom handläggning och utförande inom socialtjänstens verksamheter. Även uppdateringarna kring uppsökande arbete och tidiga insatser välkomnas och bedöms bidra till förvaltningens fortsatta arbete inom området.

Förvaltningen noterar att de reviderade riktlinjerna vid något tillfälle nämner skadereducerande insatser för vuxna personer med missbruk och beroendeproblematik och ser med fördel att dessa skrivelser skulle kunna utökas för att ge staden en tydligare riktning i arbetet med skadereducering för målgruppen.

På sidan 60 i riktlinjerna, under rubrik 10.7.1, *Insatser under utredningens gång*, står att ett särskilt beslut ska fattas vid behov. Förvaltningen ser att den skrivelsen med fördel kan förtydligas så att det framgår vilken typ av beslut som menas.

I övrigt ser förvaltningen att de reviderade riktlinjerna är strukturerade, konkreta och användarvänliga.

Jämställdhetsanalys

Inom gruppen vuxna med missbruk och beroendeproblematik som har kontakt med socialtjänsten i staden är cirka 25 procent kvinnor och 75 procent män. Fördelningen har varit relativt stabil över tid.

Förvaltningen ser att de reviderade riktlinjerna beaktar skillnaderna mellan könen och belyser den utsatthet som många kvinnor med missbruk och beroende lever med. I riktlinjerna finns information om kvinnor med missbruk och beroende under ett eget avsnitt vilket ger en riktning för handläggning av ärenden utifrån det specifika

behov av stöd som kan finnas inom målgruppen avseende utredning och val av insatser. Förvaltningen ser att detta går i linje med vad som står i *Program för ett jämställt Stockholm 2018–2022*, där det framhålls att det kan vara viktigt med särskilda åtgärder som riktas till vissa grupper för att kunna nå långsiktiga mål om allas lika rättigheter och möjligheter.

Barnrättsperspektiv

Förvaltningen noterar att de reviderade riktlinjerna avser vuxenärenden och därmed inte berör barn direkt. Men de vuxna som avses kan vara föräldrar vilket gör det viktigt att handläggningen utgår från ett barnperspektiv då de påverkar barn indirekt.

Riktlinjerna lyfter fram barn, barn som anhöriga och barnrättsperspektivet och framhåller att barnperspektivet alltid ska vara närvarande i handläggning av ärenden där barn berörs. För att hålla barnperspektivet aktuellt i handläggningen av vuxenärenden anger riktlinjerna också att barnkonsekvensanalyser ska göras i alla ärenden där barn berörs. Förvaltningen ser att de uppdateringar och förtydliganden som gjorts i de reviderade riktlinjerna utgör ett stöd till att förstärka barnrättsperspektivet i handläggningen för vuxna.

Förslag

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Veronica Starck
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks- och beroendeproblem.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2023-04-04
Veronica Starck, Avdelningschef	2023-04-03